

Zarządzenie Nr 13/2024
Dyrektora
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu
z dnia 15 lipca 2024 r.

w sprawie wprowadzenia Standardów ochrony małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu

Na podstawie art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024r. poz. 560) , oraz § 7 ust. 1 i 8 Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu przyjętego Uchwałą Zarządu Powiatu Świeckiego nr 70/485/20 dnia 30 czerwca 2020 r., zmienionego Uchwałą Nr 97/639/20 Zarządu Powiatu Świeckiego dnia 21 grudnia 2020 r., zmienionego Uchwałą Nr 147/975/22 Zarządu Powiatu Świeckiego dnia 7 marca 2022 r. zmienionego Uchwałą Nr 227/1521/23 Zarządu Powiatu Świeckiego dnia 27 grudnia 2023 r. **zarządzam, co następuje:**

§ 1. Wprowadzam do stosowania Standardy ochrony małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, które stanowią załącznik do niniejszego Zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie podaje się do wiadomości pracownikom Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu oraz do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy informacyjnej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 3. Nadzór nad wykonywaniem Zarządzenia sprawuje Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2024 r.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Świeciu
Karolina Gapska-Kustrzewa

Standardy ochrony małoletnich **w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie** **w Świeciu**

Podstawy prawne:

- 1. Kodeks rodzinny i opiekuńczy*
- 2. Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich*
- 3. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej*
- 4. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*
- 5. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”*
- 6. Konwencja o prawach dziecka*

SPIS TREŚCI

- Rozdział 1.** Preambuła, czyli wstęp do dokumentu
- Rozdział 2.** Słowniczek pojęć/objaśnienie terminów używanych w dokumencie
- Rozdział 3.** Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci
- Rozdział 4.** Zasady rekrutacji pracowników/wolontariuszy/stażystów/praktykantów
- Rozdział 5.** Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami (wolontariuszami, stażystami, praktykantami) instytucji a dziećmi
- Rozdział 6.** Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub powzięcia informacji o krzywdzeniu dziecka
- Rozdział 7.** Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w instytucji
- Rozdział 8.** Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych
- Rozdział 9.** Monitoring
- Rozdział 10.** Przepisy końcowe

Załączniki:

- Nr 1** Praktyczny przewodnik rozpoznawania sygnałów, że dziecko może być krzywdzone
- Nr 2** Zasady bezpiecznej rekrutacji
- Nr 3** Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi
- Nr 4** Karta przebiegu interwencji
- Nr 5** Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego
- Nr 6** Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich
- Nr 7** Rejestr zdarzeń
- Nr 8** Monitoring Standardy ochrony małoletnich – ankieta
- Nr 9** Oświadczenie o zapoznaniu się z Standardami ochrony małoletnich

Rozdział 1

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez kogokolwiek wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Personel instytucji, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz swoich kompetencji.

Rozdział 2

Słowniczek pojęć / objaśnienie terminów używanych w dokumencie

1. **Centrum** oznacza Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.
2. **Pracownikiem/Personelem Centrum** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz, stażysta czy praktykant.
3. **Dzieckiem / małoletnim** jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
4. **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
5. **Zgoda rodzica dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka/opiekunów prawnych. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
6. Przez **krzywdzenie dziecka** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika Centrum lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
7. **Osoba odpowiedzialna za interwencję** to wyznaczony przez Dyrektora Centrum bądź bezpośredniego przełożonego pracownik, który inicjuje i podejmuje działania interwencyjne w związku z realizacją Standardów ochrony małoletnich.
8. **Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział 3

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Pracownicy instytucji posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków, zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci. Załącznik nr 1 niniejszych Standardów stanowi praktyczny przewodnik rozpoznawania sygnałów, że dziecko może być krzywdzone.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka personel instytucji podejmuje rozmowę z opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Personel monitoruje sytuację i dobrostan dziecka.

Rozdział 4

Zasady rekrutacji pracowników/wolontariuszy/stażystów/praktykantów

Rekrutacja pracowników odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady stanowią Załącznik nr 2 do niniejszych Standardów.

Rozdział 5

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami, wolontariuszami, stażystami, praktykantami Centrum a dziećmi

Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji pracownik – dziecko i dziecko–dziecko ustalone w Centrum. Zasady stanowią Załącznik nr 3 do niniejszych Standardów.

Rozdział 6

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub powzięcia informacji o krzywdzeniu dziecka

1. Każdy, który zauważy, podejrzewa u małoletniego symptomy krzywdzenia lub też poweźmie informacje, zgłoszenie bezpośrednio od małoletniego lub osób innych o przemocy wobec małoletniego jest zobowiązany zareagować, jeżeli to konieczne udzielić pierwszej pomocy.
2. W sytuacji zgłoszenia przemocy wobec małoletniego przez osobę z zewnątrz, powinna ona wylegitymować się dokumentem ze zdjęciem oraz wskazać dane do kontaktu.
3. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji

bezpośredniemu przełożonemu, kierownikowi działu pomocy społecznej, pieczy zastępczej i interwencji kryzysowej oraz dyrektorowi.

4. Kierownik działu pomocy społecznej, pieczy zastępczej i interwencji kryzysowej wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu.
5. Pracownik odpowiedzialny za interwencję na podstawie rozmów z dziećmi, opiekunami, innymi pracownikami współpracującymi z dzieckiem sporządza Kartę przebiegu interwencji, stanowiącą **Załącznik nr 4** do niniejszego dokumentu.
6. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112 lub 997.
7. Wszyscy pracownicy instytucji i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Zespół interwencyjny

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego dyrektor może powołać zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi zależnie od potrzeb: kierownik działu pomocy społecznej, pieczy zastępczej i interwencji kryzysowej, pracownik pracujący z dzieckiem, psycholog, specjaliści pracujący na rzecz dziecka, lub inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.
2. Zespół interwencyjny sporządza kartę przebiegu interwencji na podstawie informacji uzyskanych od osób mających wiedzę o krzywdzeniu dziecka.
3. Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie, rodzica/opiekuna, innego małoletniego stanowią **Załącznik nr 5** do niniejszego dokumentu.
4. Plan pomocy małoletniemu zawarty w karcie przebiegu interwencji jest przedstawiany przez pracownika realizującego interwencję opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
5. Pracownik realizujący interwencję informuje opiekunów o obowiązku instytucji zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
6. Po poinformowaniu opiekunów przez pracownika realizującego interwencję – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu

rejonowego, oraz przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

7. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.

Rozdział 7

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu

1. Instytucja zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Instytucja, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka stanowią **Załącznik nr 6** do niniejszych Standardów
4. Personelowi Centrum nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie Centrum bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
5. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody.
6. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
7. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
8. Upublicznienie przez pracownika wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.
9. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1., powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie www.youtube.com w celach promocyjnych).

Rozdział 8

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Dzieci nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.

2. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie Centrum bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Na wszystkich komputerach dostępem do Internetu na terenie Centrum jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe.
5. Centrum zleca firmie odpowiedzialność za bezpieczeństwo sieci, w tym zabezpieczenie sieci Internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania.
6. Użytkownikowi komputera zabrania się instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie, usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu.
7. Pracownicy są świadomi cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także swoich własnych działań w internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji, obserwowania określonych osób/ stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których pracownik korzysta. Jeśli profil jest publicznie dostępny, małoletni i ich opiekunowie/ rodzice mogą mieć wgląd w cyfrową aktywność pracownika.

Rozdział 9

Monitoring

1. Dyrektor Centrum wyznacza Kierownika działu pomocy społecznej, pieczy zastępczej i Interwencji Kryzysowej jako koordynatora ds. Standardów ochrony małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.
2. Koordynator ds. Standardów ochrony małoletnich prowadzi rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego stanowiący wzór jako **Załącznik nr 7** do niniejszych standardów.
3. Koordynator ds. Standardów ochrony małoletnich przechowuje i zabezpiecza w/w rejestr w zamkniętej szafie z ograniczonym dostępem do pomieszczenia ich przechowywania.
4. Koordynator ds. Standardów ochrony małoletnich jest osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów oraz za proponowanie zmian w Standardach.
5. Koordynator ds. Standardów ochrony małoletnich przeprowadza wśród pracowników Centrum, raz na 2 lata, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi **Załącznik nr 8** do niniejszych Standardów.

6. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać ich naruszenia w Centrum.
7. Koordynator ds. Standardów ochrony małoletnich dokonuje opracowania ankiet wypełnionych przez pracowników. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi.

Rozdział 10

Przepisy końcowe

1. Standardy ochrony małoletnich wchodzi w życie z dniem **1 sierpnia 2024 r.**
2. Ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie na stronie internetowej <https://pcpr-swiecie.rbip.mojregion.info> w zakładce zarządzenia oraz poprzez udostępnienie w sekretariacie oraz u koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich.
3. Każdy pracownik oraz zawodowa rodzina zastępcza/ prowadzący rodzinny dom dziecka pod opieką Centrum zobowiązana/y jest do zapoznania się ze Standardami ochrony małoletnich oraz stasowania się do przyjętych w nim zasad.
4. Pracownicy monitorujący rodziny zastępcze informują rodziców zastępczych oraz dzieci umieszczone w pieczy o wprowadzeniu Standardów ochrony małoletnich.
5. Koordynator ds. Standardów odbiera od każdego pracownika oraz zawodowej rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka pod opieką Centrum oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony małoletnich. Ww. oświadczenie stanowi załącznik nr 9 do niniejszych Standardów.
6. Pracownicy nowozatrudnieni w Centrum są zapoznawani ze Standardami w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie, o którym mowa w ust. 4.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Świeciu
Karolina Pańska-Kostrzewa

Jak rozpoznać przemoc?

Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że **krzywdzeniem** jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

Przemoc wobec dziecka (ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste dziecka, w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jego godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jego zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy.

Przemoc fizyczna	Przemoc emocjonalna
<ul style="list-style-type: none"> • To przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. • Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko. • Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. • To bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, kopanie dziecka, potrząsanie nim lub rzucanie, drapanie, szczypanie, gryzienie, ciągnięcie za włosy/uszy, zmuszanie do przebywania w niewygodnej pozycji, przypalanie, poparzenie lub zmuszanie do zjedzenia/połknięcia czegoś. <p>Uwaga! Klapsy to też przemoc! Zakaz stosowania kar cielesnych w Polsce obowiązuje od 1 sierpnia 2010 r.*</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. • Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, ignorowanie potrzeb emocjonalnych dziecka, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianie, oczernianie, odrzucanie, upokarzanie, straszenie, przypisywanie negatywnych cech dziecku, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem/opiekunem a dzieckiem. • Przemocą jest także nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja, a także sytuacja, gdy dziecko jest świadkiem przemocy.
Przemoc seksualna	Zaniedbanie
<ul style="list-style-type: none"> • Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem poniżej 15 r.ż. • Włączanie dziecka w aktywność seksualną: którą nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. • Aktywność seksualna między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. • Kontakt fizyczny (dotykanie intymnych części ciała, penetracja). • Bez kontaktu fizycznego – ekshibicjonizm, wszelkie formy werbalnego molestowania i skłaniania do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming (uwodzenie w internecie w celu nawiązania kontaktu). • Komercyjne kontakty seksualne z dzieckiem (wyzyskiwanie 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw przez rodziców, opiekunów, lub inne osoby zobowiązane do opieki, wychowania i ochrony dziecka. • Obejmuje zarówno pojedyncze sytuacje, jak i schemat funkcjonowania, w którym rodzic/opiekun nie zapewnia odpowiednich warunków rozwoju i dobrostanu dziecka. • Może to dotyczyć takich obszarów jak: <ul style="list-style-type: none"> – zdrowie, – edukacja, – rozwój emocjonalny, – odżywianie, – schronienie i bezpieczne warunki życia.

seksualne dziecka), gdy w zamian za udział w czynnościach seksualnych dziecko otrzymuje korzyść lub obietnicę korzyści.	
---	--

Na co zwrócić uwagę ?

Obserwując dziecko i analizując poniższe symptomy pamiętaj o ocenie kontekstowej: zwróć uwagę nie tylko na symptomy fizyczne, ale także zachowanie dziecka i rodzica/opiekuna, sytuację dziecka (wiek, kondycja, sytuacja rodzinna, bytowa itd.), postawione wcześniej rozpoznania i diagnozy itd.

Brak oznak i objawów nie oznacza, że dziecko nie doświadcza krzywdzenia. W niektórych przypadkach przemoc nie pozostawia widocznego śladu. Obecność niektórych oznak i symptomów nie musi być dowodem na to, że doszło do przemocy wobec dziecka. Należy je traktować jako podstawę do rozważenia, czy dziecko nie jest krzywdzone. Jednocześnie istnieją objawy, które w wysokim stopniu uprawdopodobniają, że powstały w wyniku stosowania przemocy.

Sprawcami przemocy są najczęściej osoby z najbliższego otoczenia dziecka – rodzice/opiekunowie, inni dorośli członkowie rodziny, osoby z kręgu znajomych. Mogą to być również rówieśnicy lub osoby dorosłe pracujące w instytucjach, w których przebywa dziecko.

Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny; może zdarzyć się w każdym środowisku. Osoby, które krzywdzą dzieci, starają się to ukryć, zwłaszcza jeśli zdają sobie sprawę z tego, że to, co robią, jest niewłaściwie. Takie osoby zachowują się często wobec otoczenia w przykładowy, niebudzący podejrzeń sposób.

Część osób krzywdzi dzieci, nie zdając sobie sprawy z tego, że to, co robią, jest niewłaściwe i może mieć poważne skutki. Może to być na przykład stosowanie kar fizycznych, potrząsanie niemowlęciem czy zawstydzanie lub krytyka dziecka. Takie osoby zwykle nie ukrywają swojego zachowania.

Najczęściej obserwowane oznaki fizyczne możliwego krzywdzenia dziecka

1. Widoczne obrażenia ciała, których pochodzenie trudno wyjaśnić i/lub które występują w miejscach przykrytych ubraniem i/lub u dziecka, które nie porusza się samodzielnie.
2. Rany, otarcia, blizny, sińce, stłuczenia w miejscach nietypowych dla przypadkowych urazów: plecy, pośladki, ramiona, uda, brzuch, krocze i stopy, okolica oczodołów (bez urazu czoła), policzki, usta, skroń, szyja, uszy.
3. Urazy na więcej niż jednej płaszczyźnie kończyny, głowy, tułowia.
4. Ślady mają charakterystyczny kształt odcisku dłoni, palców, przedmiotów, szczypania, drapania, gryzienia, duszenia.
5. Siniaki okularowe, sińce liczne, często symetryczne, w różnej fazie gojenia.

6. Urazy głowy u dzieci poniżej 3 r.ż.
7. Okrągłe punktowe poparzenia, oparzenia na plecach i pośladkach u małych dzieci, na grzbietowej powierzchni dłoni, rękawiczkowe/skarpetkowe.
8. Złamania u dzieci poniżej 3 r.ż., złamania kości kończyny górnej u dziecka niechodzącego, złamania spiralne, złamania dystalne, złamania żeber, złamania bez urazu lub po urazie nieadekwatnym np. upadek z kanapy.
9. Obrażenia w obrębie jamy ustnej: zasinienia śluzówek warg górnych i dziąseł z rozdarciem wędzidełka.
10. Słuczenia i skaleczenia warg, dna jamy ustnej i języka w wyniku prób karmienia na siłę, wpychania smoczka etc., urazy kąciaków ust, krwioplucie i krwawe wymioty, bezpośrednie urazy podniebienia miękkiego, tylnej ściany gardła, złamania zębów, uszkodzenia dziąseł, złamanie żuchwy.
11. Urazy nosa, złamania, krwiaki (zropiałe) przegrody nosa.
12. Wielokrotne „przypadkowe” zatrucia, niewyjaśnione nieżyty żołądkowo jelitowe.
13. Odmrożenia, hipotermia.
14. Słaby przyrost masy ciała, niedożywienie.

Najczęściej obserwowane symptomy i objawy związane z wykorzystywaniem seksualnym

1. Uporczywe i/lub nawracające objawy (np. krwawienie, nieprawidłowa wydzielina, ból, dyskomfort) ze strony odbytu/narządów płciowych bez wyjaśnienia medycznego.
2. Ślady obecności ciała obcego w pochwie lub odbycie. Objawem wskazującym na ciało obce w pochwie może być obfita wydzielina.
3. Infekcja chorobami przenoszonymi drogą płciową u dziecka poniżej 15 r.ż.
4. Infekcja chorobami przenoszonymi drogą płciową u dziecka i młodzieży powyżej 15 r.ż. bez wyraźnego wskazania na dobrowolną aktywność seksualną z rówieśnikiem.
5. Infekcja wirusem HBV (hepatitis B), brodawki wirusowe narządów płciowych (kłykciny kończyste) u dziecka poniżej 15 r.ż. o ile wykluczono transmisję okołoporodową, nie seksualną transmisję od osoby mieszkającej w tym samym gospodarstwie domowym, a w przypadku dziecka i młodzieży powyżej 15 r.ż. również dobrowolną aktywność seksualną z rówieśnikiem.
6. Ciąża u dziecka poniżej 15 r.ż. i 9 msc. lub ciąża u nastolatki powyżej 15 r.ż. będąca wynikiem niedobrowolnej aktywności seksualnej.
7. Infekcja chorobami przenoszonymi drogą płciową u dziecka poniżej 15 r.ż. lub ciąża u nastolatki pow. 15 r.ż., w sytuacji, gdy widoczna jest wyraźna różnica w wieku, sile lub stopniu dojrzałości między młodą kobietą a jej partnerem/domniemanym ojcem. Szczególną uwagę należy zwrócić na przypadek związku kazirodczego lub z osobą cieszącą się zaufaniem

(np. nauczycielem, trenerem sportowym, duchownym) lub jeśli może istnieć podejrzenie wyzyskiwania seksualnego.

Symptomy wynikające z zaniedbania:

1. Dziecko jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach).
2. Dziecko nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie ma okularów, nie otrzymuje zaleconych leków).
3. Dziecko lub nastolatek jest ubrany niewłaściwie do pogody.
4. Dziecko ma pogorszenie wyników w nauce, jest często nieobecne w szkole czy przedszkolu.
5. Dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie jedzenie kolegom.
6. Dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do jego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu.
7. Dziecko pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej.

ZACHOWANIA, KTÓRE MOGĄ BYĆ SYGNAŁEM, ŻE DZIECKO JEST KRZYWDZONE

Na jakie zachowania ZE STRONY DZIECKA warto zwrócić uwagę:

1. Wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie, lub nadmierne pobudzenie, trudność w regulacji emocji, którą trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami.
2. Dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe.
3. Wyraźnie inne zachowanie w obecności rodzica/opiekuna, niż w obecności innych osób.
4. Dziecko boi się rodzica/opiekuna.
5. Długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz.
6. Opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym.
7. Strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój.
8. Problemy ze snem, koszmary, lęk przed zasypianiem.
9. Moczenie, moczenie nocne, zanieczyszczanie kałem.
10. Zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty.
11. Powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne.
12. Dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną).
13. Przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odwrotne, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub

proszenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka.

14. Niechęć do przebijania się w towarzystwie innych.
15. Samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

Na jakie zachowania ZE STRONY RODZICA/OPIEKUNA warto zwrócić uwagę:

1. Nie potrafi wyjaśnić mechanizmu urazu, podaje informacje nieadekwatne, niespójne lub sprzeczne.
2. Zmienia wyjaśnienia co do okoliczności powstania urazu.
3. Zgłasza się po dłuższym czasie od pojawienia się objawów u dziecka.
4. Przypisuje odpowiedzialność za powstanie urazu osobie trzeciej.
5. Wykazuje brak (lub nadmierne) zainteresowanie urazem/stanem dziecka.
6. Nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku.
7. Jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a w szczególności niemowlęcia.
8. Ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego.
9. Ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem.
10. Stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne.
11. Wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie w spory między opiekunami, czy stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej).
12. Nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji).
13. Przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników.
14. Przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem.
15. Jest bezradny życiowo, niezaradny, lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka.
16. Nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych.
17. Stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

* Załącznik opracowano na podstawie materiałów Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

Zasady bezpiecznej rekrutacji

1. Dyrektor Centrum, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy oraz terminu jej trwania zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestrze osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.
2. Aby sprawdzić osobę w ww. Rejestrze Centrum potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:
 - 1) imię i nazwisko,
 - 2) data urodzenia,
 - 3) pesel,
 - 4) nazwisko rodowe,
 - 5) imię ojca,
 - 6) imię matki.
3. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
4. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów.
5. Dyrektor pobiera od kandydata/kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej. Wzór oświadczenia znajduje się na końcu niniejszego załącznika.
6. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż

dopuszcza się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Wzór oświadczenia znajduje się na końcu niniejszego załącznika.

7. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
miejsce i data

OŚWIADCZENIE

Ja,

nr PESEL..... oświadczam, że posiadam pełną zdolność do czynności prawnych, korzystam z praw publicznych, nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego oraz nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Nie zostałam/em skazana/y prawomocnym wyrokiem za przestępstwa umyślne. nie jest prowadzony rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Podpis

.....
miejsce i data

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja,

nr PESEL...../nr paszportu.....
oświadczam, że w państwie nie jest prowadzony rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego.

Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Podpis

.....
miejsce i data

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałem/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

1

2

Oraz jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi/ informację z rejestrów karnych.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Podpis

Zasady bezpiecznych relacji pracowników

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z dziećmi

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników Centrum jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie. Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy, a także każdą dorosłą osobę mającą kontakt z dziećmi znajdującymi się pod opieką instytucji.

Relacje pracowników z dziećmi

Każdy pracownik zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Pracownik działa w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

Komunikacja z dziećmi

1. W komunikacji z dziećmi pracownik zobowiązany jest zachować cierpliwość i szacunek.
2. Pracownik słucha uważnie dzieci i udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Wszelkie zachowania naruszające godność osobistą dziecka tj: obrażanie, wyzywanie, poniżanie, ignorowanie, zawstydzanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, izolowanie, ograniczanie kontaktów, pozywienia, używanie wulgaryzmów, krytyka przynależności religijnej lub kulturowej itp. są zabronione.
4. Nie wolno pracownikowi ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Pracownik szanuje prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić to dziecku najszybciej jak to możliwe.
6. Nie wolno pracownikowi zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

7. Należy każdorazowo zapewnić dziecko, że jeśli czuje się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, może o tym powiedzieć wskazanej osobie, która jest wyznaczona do podjęcia interwencji i może oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Działania z dziećmi

1. Pracownik docenia i szanuje wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażuje i traktuje równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Pracownik unika faworyzowania dzieci.
3. Nie wolno pracownikowi nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Nie wolno pracownikom utrzymywać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.
5. Nie wolno pracownikowi proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.
6. Nie wolno pracownikowi przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
7. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dziecka przez pracownika lub pracownika przez dziecko, muszą być zgłaszane Dyrektorowi. Jeśli pracownik jest ich świadkiem zobowiązany jest do reakcji stanowczej, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

Kontakt fizyczny z dziećmi

1. Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Pracownik zobowiązany jest do kierowania się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.
2. Wszelkie zachowania związane z naruszeniem nietykalności fizycznej dziecka tj: popychanie, szarpanie, kopanie, szturchanie, stosowanie klapsów, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, bicie, policzkowanie, topienie, użycie broni, przypalanie, duszenie, krępowanie ruchów, pozostawienie dziecka w niebezpiecznym miejscu itp. są zabronione.
3. Pracownik nigdy nie dotyka dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
4. Pracownik zawsze powinien być przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.

5. Pracownikowi nie wolno angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
6. Pracownik zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
7. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze powinien poinformować o tym bezpośredniego przełożonego i postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

Kontakty poza godzinami pracy

1. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków służbowych pracownika.
2. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, pracownik musi poinformować o tym bezpośredniego przełożonego, a rodzice/opiekunowie dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
3. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/ opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów.

Zasady bezpiecznych relacji dzieci z dziećmi

1. Dzieci:

- a) odzywają się do siebie z szacunkiem i szanują styl bycia innych, nie oceniają ubioru, poglądów, pochodzenia i wyznania (także w sieci),
- b) pomagają sobie w trudnych sytuacjach,
- c) nie naruszają swojej przestrzeni osobistej, nie dotykają innych bez ich zgody,
- d) ponoszą odpowiedzialność za swoje działania i słowa,
- e) nie wykonują zdjęć oraz nie upubliczniają wizerunku innych osób bez ich zgody,
- f) dbają o kulturę języka, nie używają wulgaryzmów,
- g) nie stosują wobec siebie przemocy fizycznej i psychicznej, to znaczy nie akceptują takich zachowań, jak: złośliwe komentowanie, ośmieszanie, poniżanie, obrażanie, zawstydzanie, lekceważenie,
- h) nie odrzucają innych, skazując ich na wyalienowanie,
- i) zachowują dystans i poczucie humoru w różnych sytuacjach.

KARTA PRZEBIEGU INTERWENCJI

1. **Imię i nazwisko dziecka**

.....

2. **Imię i nazwisko pracownika odpowiedzialnego za interwencję, stanowisko służbowe**

.....

3. **Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) – opis**

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. **Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia**

.....

5. **Osoba podejrzana o krzywdzenie dziecka:**

.....

Opis podjętych działań	Data i podpis osoby odpowiedzialnej
Przekazanie informacji bezpośredniemu przełożonemu	
Przekazanie informacji koordynatorowi Standardów	
Skład Zespołu ds. Interwencji:	
Informacja ze spotkania z opiekunami/ rodzicami małoletniego	
Formy działań podjętych przez PCPR <ul style="list-style-type: none">○ Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa○ Wniosek do sądu o wgląd w sytuację dziecka/rodziny	

<ul style="list-style-type: none"> ○ Powiadomienie Policji/ prokuratury ○ Pomoc specjalistyczna w formie: ○ Inny rodzaj interwencji , jaki 	
<p>Plan pomocy małoletniemu :</p>	
<p>Wnioski z interwencji i zalecenia do dalszej pracy/ współpracy</p>	

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego

I. Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie (np. wolontariusze, pracownicy organizacji/institucji oraz inne osoby, które mają kontakt z małoletnim)

1. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - zawiadomić policję pod nr 112 lub 997.
2. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - zakończyć współpracę/rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą małoletniego ucznia.
3. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze) należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zachowania, zakończyć współpracę.

II. Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego (od dnia 17 urodzin do dnia poprzedzającego 18 urodziny) i/lub pełnoletniego wychowanka

1. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - przeprowadzić rozmowy osobno z każdym z uczestników,
 - przeprowadzić rozmowy osobno z rodzicami/opiekunami wychowanka krzywdzącego i krzywdzonego,
 - zawiadomić policję pod nr 112 lub 997.
2. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze) należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - przeprowadzić rozmowy osobno z każdym z uczestników,
 - przeprowadzić rozmowy osobno z rodzicami/opiekunami krzywdzącego i krzywdzonego oraz wdrożyć działania naprawcze,
 - w przypadku powtarzającej się przemocy powiadomić policję pod nr 112 lub 997.

III. Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez inną osobę małoletnią

1. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza ze strony innego małoletniego przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanego o krzywdzenie;
 - przeprowadzić rozmowy osobno z każdym z małoletnich będących stronami konfliktu,
 - przeprowadzić rozmowy osobno z rodzicami/opiekunami małoletnich,
 - powiadomić sąd rodzinny lub policję.
2. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza ze strony innego małoletniego innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze) należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanego o krzywdzenie,
 - przeprowadzić rozmowy osobno z każdym z małoletnich,
 - przeprowadzić rozmowy osobno z rodzicami/opiekunami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz wdrożyć działania naprawcze,
 - w przypadku powtarzającej się przemocy powiadomić sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

IV. Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna

1. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza ze strony rodzica/opiekuna przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie,
 - niezwłocznie zawiadomić policję pod nr 112 lub 997.
2. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun jest niewydolny wychowawczo (np. brak zainteresowania dzieckiem i jego postępaniem edukacyjnymi, brak wystarczającego nadzoru ze strony rodziców/opiekunów, nieadekwatny do warunków pogodowych strój, itp.), należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego,
 - porozmawiać z rodzicem/opiekunem,
 - powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego,
 - wdrożyć procedurę Niebieskiej Karty.
3. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza ze strony rodzica/opiekuna przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze), należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego,
 - przeprowadzić rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie,
 - powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego,
 - wdrożyć procedurę Niebieskiej Karty,
 - powiadomić sąd i policję/ prokuraturę.

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich

Nasze wartości:

1. W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozwagą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków małoletnich.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów małoletnich, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo małoletnich. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój małoletnich – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
3. Małoletni mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.
4. Zgoda rodziców/opiekunów na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest tylko wtedy wiążąca, jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.

Dbamy o bezpieczeństwo wizerunków małoletnich poprzez:

1. Pytanie o pisemną zgodę rodziców/opiekunów oraz o zgodę dzieci przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania.
2. Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online.
3. Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka używamy tylko imienia.
4. Nie ujawniania się jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka.
5. Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:
 - wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/nagranii muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
 - zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
6. Rezygnację z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po zakończeniu współpracy z instytucją.
7. Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy rejestrować i zgłaszać kierownictwu instytucji, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Rejestrowanie wizerunków dzieci do użytku

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu

1. W sytuacjach, w których Centrum rejestruje wizerunki dzieci do własnego użytku, deklarujemy, że:
 - dzieci i rodzice/opiekunowie zawsze będą poinformowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane.
 - zgoda rodziców/opiekunów na rejestrację wydarzenia zostanie przyjęta przez nas na piśmie.
2. Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście) zadbamy o bezpieczeństwo dzieci poprzez:
 - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
 - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
 - niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika Centrum,
 - poinformowanie rodziców/opiekunów oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.
3. Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów dziecka nie jest wymagana.

Rejestrowanie wizerunku dzieci przez osoby trzecie i media

1. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę Dyrektora.
2. Pracownikom Centrum nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka znajdującego się pod opieką Centrum bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka oraz bez zgody Dyrektora.
3. Pracownik Centrum nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów prawnych dzieci i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzica/opiekuna prawnego. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana. W szczególnych i uzasadnionych przypadkach kierownictwo instytucji może podjąć decyzję o skontaktowaniu się z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka w celu ustalenia procedury wyrażenia przez nich zgody na kontakt z mediami.
4. W celu realizacji materiału medialnego Dyrektor może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń w siedzibie instytucji dla potrzeb nagrania. Dyrektor podejmując taką decyzję, poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających aktualnie na terenie Centrum dzieci.

Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka

Jeśli dzieci, rodzice/opiekunowie nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, pracownicy Centrum respektują ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustala się z rodzicami/ opiekunami i dziećmi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwałać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmą pracownicy, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

Załącznik nr 7
do Standardów ochrony małoletnich

Rejestr zdarzeń – podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

Lp.	Imię i nazwisko małoletniego	Data i miejsce interwencji	Rodzaj krzywdzenia, osoba podejrzana o krzywdzenie lub krzywdząca	Zastosowane formy pomocy małoletniemu	Powiadomione osoby, instytucje	uwagi

Monitoring Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem – ankieta

I. p.	Pytanie	Tak	Nie
1.	Czy zapoznałeś się z dokumentem <i>Standardy ochrony małoletnich</i> ?		
2.	Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
3.	Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
4.	Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach ochrony małoletnich</i> przez innego pracownika?		
5.	Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Standardów ochrony małoletnich</i> ? (wpisz poniżej)		

Uwagi/poprawki/sugestie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony małoletnich

Ja niżej podpisany/a (imię i nazwisko) oświadczam, że zapoznałam/em się z dokumentacją wchodzącą w skład *Standardów ochrony małoletnich* obowiązującą w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, i przyjmuję ją do realizacji.

.....
(data i podpis)

